Твоят вестник - 3 в 1

АРДИНСКИ ГЛАС

месечно издание на общинска администрация и общински съвет - Ардино

година XIX, бр. 5 (190), ЮНИ 2020 www.ardino.bg

ИНТЕРВЮ

Кметът на община Ардино инж. Изет Шабан:

ПРОДЪЛЖАВАМЕ В ПРАВИЛНАТА ПОСОКА - УСКОРЕНО И МНОГОПРОФИЛНО РАЗВИТИЕ НА АРДИНСКО

Изет Шабан, кмет на община Ардино

Г-н Шабан, с отпадането на извънредното положение в страната, вие стартирате проекта за „Обновяване на парк за широко обществено ползване в гр. Ардино" по договор с ДФ „Земеделие", подкрепен от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. В тази връзка да разкажете и за други проекти, финансирани с европейски пари?

- Ръководството на община Ардино полага многопосочни усилия във всички сфери на живота. Търси максималното, за да постигне необходимото там, където има потребност. Започнахме мандата си с желание и воля да подобрим качеството на живот на територията на общината. Да осигурим качествени и достъпни услуги на гражданите.

През последните години в общината са привлечени десетки милиона лева по европейските програми. Целта ни е да продължаваме да работим усилено за постигане на ускорено развитие на общината. По отношение на това считам, че сме постигнали голям успех. Кандидатстваме за всичко, по което сме допустими според европейските критерии. Проектът „Обновяване на парк за широко обществено ползване в гр. Ардино" е поредният подписан административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програмата за развитие на селските райони, съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Финансовата помощ в размер на 195 502 лв. се предоставя по процедура на „МИГ Ардино - Джебел" по стратегията за Водено от общностите местно развитие. В процес на реализация е проект за реконструкция на вътрешната водопроводна мрежа на селата Бял извор, Брезен и Ябълковец, финансиран по Програма за развитие на селските райони на стойност 4,5 млн. лв. ***на стр. 4***

в броя

Делови свят	2
Месецът	3
Интервю	4-6
Пространство	11, 12
Публичност	13, 14
Детски свят	15
Зона	16

Приложение на турски език - 7-12

ARDİNO'NUN SESİ

Ali DURMUŞ - KUMALİ Kaleminden

(1940 - 2017)

Полезно приложение

НЕДЕЛНИК ПЛЮС

Джинджифил

С поднасяне на венци и цветя в Ардино бе отбелязан 2 юни - Денят на Ботев и на загиналите за Свободата и Независимостта на България.

ОБНОВЛЕНИЕ В ПАДИНА

Кметът на община Ардино инж. Изет Шабан и председателят на общинския съвет Сезгин Байрам откриха официално ремонтираната сграда на кметството в Падина. Подменена е покривната конструкция, дограмата. Положена е външна мазилка, направена е шпакловка и на двата етажа, извършено е вътрешно боядисване, сменена е ВиК и електрическата инсталация. В новото кметство на втория етаж ще се помещава и здравната служба.

„Да е хаирлия новата придобивка и винаги да е отворена към всички искания и желания на местните жители. Нека това да е само началото на хубавите неща, които ще се случват в Падина. Ние реализираме всичко в диалог с вас, обсъждайки открито и обективно“, заяви кметът на общината.

Кметът на Падина Кямил Кичуков: *„От десетилетия сградата имаше нужда от цялостен ремонт. Факт е това, което в момента виждате. Сега кметството ни е и с ново офис оборудване. Сърдечно благодарим!“*

ОТЛИЧЕНИТЕ

Школата по изобразително изкуство към Общинския център за личностното развитие - Ардино, с ръководител Мюзейен Юсуфова, се представи отлично на V-я областен конкурс за детска рисунка „Бъдещето през моите очи“ и VI-я областен конкурс за детска рисунка „Родопски багри“ (в памет на известния кърджалийски художник Джемал Емурлов - Джими). Талантливите ардински художнички - Азра Осман, Есин Юмер, Сание Али, Ебру Делиюсеин, Вилияна Симова и Букет Касаб спечелиха шест индивидуални призови отличия: две първи, едно второ, едно трето място и две специални награди.

Поредно ято четвъртокласници от средно училище „Васил Левски” в Ардино отлетя към нови висини. С неподправено вълнение, сълзи в очите и щастливи усмивки, учениците получиха своите удостоверения за завършен начален етап от своето образование, грамоти за отличен успех и албуми със снимки в центъра на град Ардино.

Родителите от своя страна, поднесоха благодарствени писма на учителите Фахрие Юсеинова и Северина Койнарчева за тяхната всеотдайност и професионализъм.

СРЕЩА

Община Ардино отмени

всички масови мероприятия до края на 2020 г. Това се наложи поради разрастващия се проблем с коронавируса. Решението бе взето единодушно на месечна среща на кмета на общината инж. Изет Шабан с кметовете и кметските наместници на населени места.

„Разумно е да отменим традиционните масови мероприятия. Голяма част от тях се провеждат през летните месеци и ранната есен. Виждате, че за съжаление драстично се увеличава броят на заразените с COVID-19. Не трябва да се отпускаме и да се успокояваме. Трябва търпение и отговорност от всеки. Трябва един друг да се пазим. Трябва да наложим още по-строга самодисциплина и дисциплина. В момента е необходимо да се държим заедно, да бъдем изключително отговорни и разумни, да продължим да полагаме усилия да не допуснем разпространението на COVID-19“, подчерта общинският кмет.

По време на кметската среща бе обсъдена и възможността за подаване на заявления за издаване на български лични документи на мобилен екип на ОД на МВР - Кърджали. Посочен бе добрият пример в Боровица. Кметът инж. Изет Шабан призова колегите си да създадат необходимата организация за улеснение на гражданите, за да се възползват от услугата.

СТАРТ

Инвестиции за над 1 милион лева

ще бъдат вложени за строителство, реконструкция и рехабилитация на улици и тротоари в Ардино. Това стана ясно след като кметът на общината инж. Изет Шабан подписа анекс към договор по проект „Строителство, реконструкция и рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях в град Ардино“ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от Държавен фонд „Земеделие“. Средствата в размер на 1 125 273 лева. се отпускат по Програма за развитие на селските райони.

Цялостно ще бъдат реконстрирани и рехабилитирани градските улици „Родопи“, „Иван Вазов“, „Шипка“, „Републиканска“, „София“, „Орлови скали“, както и кв. „Горичево“.

„През настоящата година територията на община Ардино ще се превърне в истинска строителна площадка, чрез реализиране на значими инвестиционни проекти, свързани с обновяване на улици, изграждане и обновяване на паркове, ремонт на сградите на СУ „Васил Левски“ и ДГ „Брезичка“, спортни площадки в парк „Нилюфер“, както и рехабилитация на водопроводната мрежа в селата Бял извор, Брезен и Ябълковец“, каза инж. Изет Шабан.

Кметът на община Ардино инж. Изет Шабан назначи 58-годишния Любен Христов за кметски наместник на с. Главник. Припомняме, че след официално искане на жителите, Главник се отдели от кметство Жълтуша.

ХРОНИКА

*** * ***

Кметът на община Ардино инж. Изет Шабан инспектира работата по водопроводната мрежа в селата Бял извор, Брезен и Ябълковец. Констатирано бе, че строителните дейности вървят с ускорени темпове.

*** * ***

Започна поетапното освежаване на пътна маркировка в Ардино. Наред с обичайното полагане на хоризонтална маркировка на улиците, дейността включва и маркиране на паркоместа и таксиметрови стоянки. Предстои да бъде освежена и осовата линия по общинската пътна мрежа.

*** * ***

След сигнал на нашата съгражданка Дамла Йорданова, екип на „Електроразпределение ЮГ“ спаси гарга, оплела се в жици на стълб от електроразпределителната мрежа в Ардино.

Алимехмед Ахмед от Ардино е отличен с Почетна грамота за проявено човеколюбие. Той от години доброволно и безвъзмездно дарява кръв.

АНКЕТА

Уважаеми съграждани,

В ход е процедура по изработване на План за интегрирано развитие на общината за 7-годишен период (2021 - 2027 г.). В тази връзка Община Ардино предлага на вниманието ви кратка анкета в интернет страницата на общината - www.ardino.bg

Отделете малко време и до 30 юли 2020 г. попълнената анкетна карта изпратете на ел.-поща ardino@abv.bg или на хартиен носител в общинската администрация.

Кметът на община Ардино инж. Изет Шабан:

ПРОДЪЛЖАВАМЕ В ПРАВИЛНАТА ПОСОКА - УСКОРЕНО И МНОГОПРОФИЛНО РАЗВИТИЕ НА АРДИНСКО

от стр. 1

В процес на реализация са и проекти в областта на спортната, пътната/уличната и образователната инфраструктура. Единият от проектите на стойност 96 308 лв. е за две спортни площадки, разположени в парк в Ардино - комбинирано игрище за мини хандбал и волейбол и игрище за тенис на корт, като с проекта игрището за тенис на корт се преустройва в игрище за баскетбол, а игрището за волейбол се благоустроява. Вторият проект е за рехабилитация на съществуващи улици и тротоари в Ардино на стойност 1 172 571 лв. Предмет на проекта са седем улици като се предвижда изпълнението на дейности, насочени към подобряване на транспортно-експлоатационните качества и носимоспособността на настилката, с оглед осигуряване на условия за безопасност на движението. Третият проект - реконструкция на СУ „Васил Левски" - Ардино, на стойност 935 000 лв. свързан с модернизирането на една от най-важните институции в общината, а именно училището с най-голям капацитет на ученици. Кандидатствахме пред СНЦ „МИГ Ардино - Джебел" с проект „Изграждане, оборудване и обзавеждане на Туристически информационен център в Ардино". Имаме внесен проект и силно се надяваме той да бъде одобрен, по финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство за „Реконструкция и модернизация на системите за външно изкуствено осветление на територията на община Ардино" на стойност 482 747 лв., с който ще успеем да внедрим мерки за енергийна ефективност в уличното осветление на гр. Ардино и по-големите населени места с цел намаляване на едни от най-големите разходи в общината, а именно за електрическа енергия. През предходните години също участвах в управлението на общината като заместник кмет, отговарящ пряко за строителството и реализирахме много проекти от местно значение, като особено внимание привличат инфраструктурните проекти, с реализацията на които се обнови и подобри не само облика на град Ардино, но и на селата. Отнасят се за подобряване на условията за живот на населението и са в областта на: техническата инфраструктура - общински пътища, водоснабдяване, благоустрояване на населените места; социалната инфраструктура - ремонт на общинските училища, детски градини, сградата на МБАЛ - Ардино, подобряване на спортната, културната и туристическата инфраструктура; осигуряване на водоснабдяване в населените места, благоустрояване на улици, паркове и детски площадки. И не на последно място, внедряване на мерки за енергийна ефективност, вкл. саниране на многофамилни жилищни сгради и други проекти. За нас от изключителна важност е и реализацията на проекта за изграждане на хидроенергийна каскада по горното поречие на река Арда, който е от национално значение. Надявам се, че проектът Каскада „Горна Арда" най-накрая да се реализира, тъй като чудесно се вписва в приоритетите на зеления пакт на Европейския съюз.

- Кои са основните цели на тазгодишния бюджет на община Ардино? За какво са заделени средства?

- Тазгодишният бюджет е реалистичен и балансиран. Той отговаря на изискванията, нуждите и потребностите на населените места и на хората. Съставен е след 45 проведени срещи във всички населени места на територията на общината. В него има средства за: социална политика, насърчаване на малкия и среден бизнес, здравеопазване, образование, подобряване на услугите, благоустрояване на населени места, канализация, водоснабдяване, спортна и културна инфраструктура.

- Известно е, че конфигурацията на транспортната инфраструктура в най-голяма степен е повлияна от планинския характер на общината. И независимо дали в 52-те населени места живеят един, двама, трима или 500 или 1500 души, грижата на общината за техния делник не намалява и за ден. Продоволствия, здравеопазване, социални грижи - и всичко това става чрез добрите пътни връзки. Разкажете за тях? За тяхното качество, поддържане, благоустрояване?

- Както казахте, община Ардино включва 52 населени места с 32 386 души. Благодарение на близостта си с гранично контролно-пропускателен пункт „Маказа - Нимфея“ районът има шанс да се превърне във важен транзитен коридор към съседна Гърция. Общата дължина на пътната мрежа на територията на общината възлиза на около 400 км., като в по-голямата си част (247,7 км.) се състои от общински пътища, 73,3 км. са републикански и то единствено третокласни пътища, а останалите са местни пътища. Конфигурацията на транспортната инфраструктура в най-голяма степен е повлияна от планинския характер на общината, като основно се е развила по склоновете с малки наклони, билните части и в по-малка степен по протежението на речните долини. Нямаме железопътна мрежа, нямаме и воден транспорт. Основна пътна артерия за общината, която осигурява връзките на Ардино с вътрешността на страната и международни транспортни коридори е третокласния път III-867 Кърджали - Ардино - Смолян. Това определя неговата сериозна натовареност и необходимостта от качествена целогодишна поддръжка. Останалите пътища в общината обслужват основно вътрешните връзки, като единствено пътищата Стоянов мост - Баните и Бял извор - Неделино - Златоград, имат определено значение за свързаността на територията на общината със съседните територии от област Смолян. Част от общинската пътна мрежа, благодарение на Програмата за развитие на селските райони беше обновена, а останалата е в добро и задоволително състояние. Все още обаче съществуват и местни пътища, които са на земна основа.

- В тази връзка е и трансграничното сътрудничество на община Ардино със съседни общини отвъд границата. Местоположението с гранично контролно-пропускателен пункт „Маказа - Нимфея“ е добра перспектива. И още?

- Трансграничното сътрудничество в района на Родопите открива нови възможности пред развитието на целия регион и в частност на територията на община Ардино. Нейното местоположение между два ГККП налага сериозно преосмисляне на политиката за развитие и усъвършенстване на пътната инфраструктура, която да осъществи връзка на товаропотока с пристанището в гръцкия град Александруполис.

Във пряка връзка с тази перспектива е подобряването на пътната отсечка Ардино - Синчец - Църквица - Джебел, което ще позволи на общината да има достъп до непосредствената контактна гранична зона, което от своя страна ще има и положително въздействие върху нейната инвестиционна и рекреационна атрактивност. Съвместно с гръцката община Димотика, област Александруполис в процес на реализация сме на проект „Ардино - Димотика - в минало и бъдеще“ по Програма за трансгранично сътрудничество „ИНТЕРРЕГ - Гърция - България”, като община Ардино е водеща организация. По него се предвиждат да се организират два фестивала, единият в Ардино, а вторият в Димотика, както и обучения на български и гръцки език. В рамките на проекта ще бъде завършена реконструкцията на пътя до Дяволския мост и ще се изградят три беседки с една чешма в Ардинско. Гръцките партньори предвиждат да се извърши реконструкция и благоустройство на древна крепост, която се намира в центъра на Димотика.

- Една от най-важните грижи на вашата администрация е свързана с образователната инфраструктура. Как изглеждат днес вашите училища, детски градини и детски ясли? Сградният фонд, неговата достатъчност?

- В община Ардино има добра развита училищна мрежа. Общият брой на учениците, които се обучават в училищата е 562. Със статут на „защитени” са училищата в Горно Прахово и Боровица, които получават допълнителни средства от държавата. Броят на детските заведения е три. Това са ДГ„Слънце” и ДГ „Брезичка” в Ардино и ДГ „Мир” в Бял извор, като тези три детски градини са самостоятелни, а останалите в селата Падина, Жълтуша, Горно Прахово и Боровица са изнесени филиални групи към основните ДГ.

Общият брой на децата, които се възпитават и обучават в детските градини е 202. Учебната база се поддържа и непрекъснато се модернизира.

Центърът за подкрепа за личностното развитие - Ардино е обслужващо извънучилищно звено в системата на образованието и в него се осъществява специфичен учебно-възпитателен процес с деца и ученици.

На територията на общината функционират 19 читалища, които развиват библиотечна, културно-просветна и любителска художествена дейност.

Община Ардино предоставя 13 социални услуги, насочени към уязвимите групи и лицата с увреждания. ***на стр. 6***

от стр. 5

По отношение на образованието в слабо населените места, Министерството на образованието трябва да създаде предпоставки, прилагайки съвременни високи технологии.

- Тенисът на маса е най-популярният спорт в Ардино и с много богата история. Във тази връзка какво се прави за развитието на здравословното спортуване на младите хора - фитнеси, спортни и детски площадки и т.н.?

- Да, Ардино има дългогодишна традиция в тенис на маса. Спортният клуб по тенис на маса „Юнак“ е сформиран през далечната 1961 година. Местната школа е изградила редица известни състезатели. В спортния календар на общината особено място заема международният турнир по тенис на маса в памет на Дургут Адемов - Джофи, който се провежда вече за четиринадесети път. Състезателите от клуба участват, както в състезания от календара на БФТМ, така и в състезания организирани от Българската асоциация за селски спорт. Всички успехи в близкото минало са постигнати благодарение на първия треньор на клуба Решат Айдън, който е и почетен гражданин на Ардино. В настоящия момент клубът на СКТМ „Юнак“ се завърна към традиционните успехи от близкото минало. В момента в клуба има 15 картотекирани състезатели. Също така има и нова подготвителна група с близо 20 деца. Треньорът Бейхан Емин е започнал да тренира в клуба, когато самият той е бил дете, а сега подготвя деца и младежи за международни състезания и турнири по тенис на маса. Младите тенисистки на Ардино Цветелина Георгиева и Сиделя Мутлу, благодарение на таланта и упоритата си работа, ставаха част от националния отбор на кадетките.

Голямата ни цел е младите хора да имат ценностно отношение към здравето си. Убедени сме, че грижата за младите хора е значима инвестиция в бъдещето на Ардино и България.

- Винаги актуалният проблем за питейната вода... Нейната достатъчност, особено за отдалечените села? Строителството на пречиствателни съоръжения за питейна и отпадна вода? Поддържането на остарялата етернитова мрежа?

- Приоритет в капиталовата програма на общината са инвестициите във водоснабдяването и инфраструктурата. За нас е особено важно доизграждането на ВиК системата. Преобладаващата част от водопроводната мрежа в общината е от етернитови тръби, които са с изтекъл срок на годност. Освен, че пораждат хигиенно-санитарни проблеми, те са предпоставка за възникване на аварии и големи загуби на питейна вода. В тази връзка е проектът, който е в процес на реализация за изграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителните системи и съоръжения в селата Бял извор, Ябълковец и Брезен.

- С най-голямо регионално и местно значение за развитието на туризма и отдиха в района си остава естественият брезов резерват с обща площ 3 680 дка. Географското разположение на общината, а и не само то, предполага развитие на туристическата инфраструктура - строителство на къщи за гости, на заведения за хранене и т.н. Ново строителство на едно и двуфамилни къщи?

- Туристическият комплекс „Белите брези“ е естествен резерват на белокора бреза. Въздухът в резервата е изключително чист и подходящ за лечение на белодробни и алергични заболявания. Уникалният лесопарк разполага с отлична база за почивка. Тук се намират 14 почивни станции и хижи. Общинското ръководство продължава изграждането на еко- и велопътеки до атрактивните обекти в района. Понастоящем подготвяме инвестиционен проект за кандидатстване по ОП „Региони в растеж” по единствената процедура, по която община Ардино е допустим бенефициент по таза програма за развитие на туристическите атракции.

Предвиждаме изграждане на калдъръмен достъп към Дяволския мост, кът за отдих и изгледна площадка към моста. Достъпът до тракийското светилище „Орлови скали“ ще се улесни с изграждане на калдъръмена пътека, обезопасена с перила. Ще се осигури достъп през река Арда до археологическа недвижима културна ценност „Късноантична и средновековна крепост”, при устието на р. Боровица. Предвиждаме и изграждане на екопътека с кътове за отдих и реставрация на обекти от късносредновековно селище, намиращо се по трасето към крепостта.

Още: модернизация на общежитието на бившата Климатична гимназия в Ардино за туристическо настаняване; адаптация на старата барутчийница, която се намира в непосредствена близост до общинския музей, в информационен център с 3D кино; изграждане на павилион за „Виртуална реалност“ с цел удачното вписване в подходяща за туристически нужди ситуация.

- Невероятно красивата родопска природа на територията на община Ардино е предпоставка за развитие на туризъм. А безспорният първенец сред вашите строително-архитектурни забележителности е Дяволският мост. И още за възможностите за вашите гости в това направление?

- Община Ардино притежава природен потенциал и богата културна история, наличие на природни феномени, забележителности и благоприятни климатични условия за отдих, които са предпоставки за развитието на туризма. Разполагаме с разнообразие от екопътеки до забележителни природни, исторически и архитектурни обекти. В близката околност могат да бъдат разгледани не само „Дяволския мост“ на река Арда, но и тракийското скално светилище „Орлови скали“, Барутчийницата, Ардинския музей, крепостите „Калето“ и Асара“, късноантичната и средновековна крепост при устието на р. Боровица, връх „Алада“, язовирите „Кърджали“ и „Боровица“, природният феномен „Хладилника“, находища на „Родопски силивряк“ в с. Дядовци и Любино и др. Но наистина основна атракция с най- голям туристопоток на територията на общината се явява „Дяволския мост“, който е най-големият и най-величествен мост в Родопите и емблема на община Ардино.

ARDİNO'NUN SESİ

• Haziran 2020 •

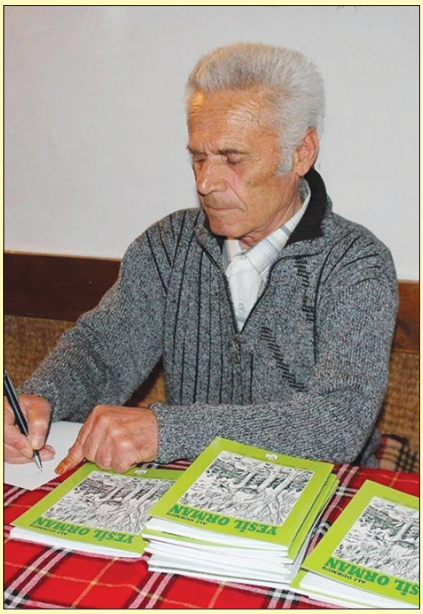
Hazırlayan: Saffet EREN

Ali DURMUŞ - KUMALİ Kaleminden

(1940 - 2017)

ÖMRÜM BOYUNCA neler mi yazdım? Epigramlar, feyletonlar, öyküler, şiirler, fıkralar, piyesler, makaleler... Ancak yaratıcılığım mizah ağırlıklı, tenkit yollu oldu daha fazla. Oysa bu dallarda oynayan maymun iyi gün görmemiştir. Okuyucu, toplum tarafından alkışlanmıştır, ama yöneticilerin gözüne karaçalı dikeni gibi batmıştır, faturası hep müellifine çıkartılmıştır.
Çocuklar için yazdığım eserler bana sevgi, hoşgörü nefesi sağlamıştır yıllar yılı. Yazdıklarımı küçük okurlarıma sunmayı her zaman bir onur meselesi olarak algılamışımdır.

Ardino, 2010

KÜÇÜK RESSAM

Ayşe buldu bir kalemcik,
Beyaz duvar oldu cicik:
Baston, çiçek, arabacık,
Bir de evcik küçümencik.

Annesi işten döndü mü,
Dedi: "Ressamım gördün mü?
Bunlar hepsi benim işim,
Yoktur, yoktur asla eşim..."

SEVİLMEYEN HOROZ

Ne akşam der, ne sabah der
Keyfi gelir, hemen öter.
Bazı gece yarısında
Sabah diye diller döker.

Madem gece gündüz bilmez
Ve vaktinde dile gelmez,
Elbette ki benim gibi
Dostlarım da onu sevmez.

ŞU BAHÇENİN AĞAÇLARI

Şu bahçenin ağaçları
Düne kadar bir başkaydı
Şimdi bize küstü sanki
Hepsi sarı renge daldı

Şu bahçenin ağaçları
Cıvıl cıvıl cıvıldardı
Dallarında yavrulara
Yaşam için yuva vardı

Bilmem gün geçtikçe neden
Dört tarafı ıssızlaşır
Altın yapraklar rüzgârda
Çocuklar gibi oynaşır

Korkuyorlar belki kardan
Onun için uçuyorlar
Belki besin olmak için
Yere doğru koşuyorlar.

SEVEMEM BEN

Derslerden kaçanları
Semalarda uçanları
Dertsize dert açanları
Sevemem, sevemem ben.

Bencil göğüs vuranları
Derste sessiz duranları
Kötü planlar kuranları
Sevemem, sevemem ben.

Kuş avına gidenleri
Var'ı berbat edenleri
Karneyi gizleyenleri
Sevemem, sevemem ben.

MİNİK TAVŞANLARIM

İki minik tavşanım var
Kafes içinde zıplarlar.
Verilen her yiyeceği
Önce şöyle bir koklarlar.

Onlara ben her gün, her gün
Yeşillikler veriyorum.
Lâhana ya havuç varsa
"Şanslısınız çok" diyorum.

Yavaş yavaş bu minikler
Gelişecek, büyüyecek.
İkisi de bir ağızdan
"Minnettarız çok" diyecek.

BENİM DEDEM

Dökülmesin gözden yaşlar
Yıprar ağaç, yıprar taşlar
"Bir zamanlar" diye başlar
Benim dedem, benim dedem.

Küçücük iken yalınayak
Kuzu gütmüş, yemiş dayak
Kendi yapıyormuş kayak
Benim dedem, benim dedem.

Sofrasında yoğurt, göce
Yıldızlar sayarmış gece
Öyküler diziyor nice
Benim dedem, benim dedem.

Bizlere gıpta ediyor
"Sizin yaşta olsam!" diyor
Nefes alıp ah çekiyor
Benim dedem, benim dedem.

Mehmet Ş. ÇAVUŞOĞLU

TANRIDAĞI TÜRKMEN YÖRÜKLERİ

Korona virüsünden korumak amacı ile 65 yaş üstü yurttaşlara "evde kalın" çağrısı yapıldı. Bu çağrı sokağa çıkma yasağına kadar vardı. Kahvehane kültürü olan biri olarak can sıkıntısından öleceğimi düşündüm.Yardımıma kitaplar yetişti. Türkiye'ye göç edeli Balkanlar ile ilgili önemli bulduğum kitapları satın almaya çalışıyorum. Türkoloji uzmanlık, Türk tarihi de ilgi alanım olduğu için kırk yıldır elime geçiremediğim bir kitap Mehmet Tayip GÖKBİLGİN'nin "Rumeli'de Yörükler, Tatarlar ve Evlad-ı Fatihan". En son 2008'de yayımlanmış ve tükenmiş. Sahaflarda ararken Diyanet Vakfı Kütüphanesinin dijital ortama yüklediğini fark ettim ve kitabın tamamını bilgisayarıma araştırma yapmak amacı ile indirdim.

Yörükler Anadolu ve Rumeli'de yaşayan Türkmen topluluklarının ortak adıdır

Osmanlılar, Rumeli'ye zorunluluk ya da gönüllülük esasına dayandırarak iskan ettiği Türkmen Yörüklerini yedi gruba ayırt etmiştir: Selanik Yörükleri, Tanrıdağı Yörükleri, Kocacık Yörükleri, Vize Yörükleri, Ofçabolu Yörükleri, Yanbolu Tatarları, Naldöken Yörükleri. Tahrir defterlerinde birçok Yörük oymağının Balkanlar'a yollandığına ilişkin bilgilere rastlanır. Rumeli'deki Yörükler başlangıçta ya başlarındaki reislerin adına, ya herhangi bir meslek ve belirgin niteliklerine yahut da en çok bulundukları mahallle göre adlandırılmışlardır. Kocacık Yörükleri reislerinin adı Koca Hazma ile anılır. Diğer gruplar bulundukları yere göre adlandırılmıştır.

Amacım kitabı tümüyle özetlemek değil, sadece Gümülcine sancağı ve özelde Eğridere kazasına hangi Yörük taifelerinin yerleştirildiklerini belirtmektir.

1374'te Gümülcine ikinci kez kesin olarak Evrenuz Bey komutasındaki ordu tarafından ele geçirilince bu bölgeye Tanrıdağı/Karagöz Yörükleri yerleştirilmiştir. Selanik Yörüklerinden sonra en kalabalık topluluk olan Tanrıdağı Yörükleri 1543 ve 1565 yıllarından olan tahrir defterlerine göre 323 ocağa sahiptirler. XVII yüzyılın başlarında Ayn Ali Efendi de aynı rakamı vermiştir. Bu Yörükler çok yayılmış olup Kavala, Drama, Serez, Demirhisar, Rusçuk, Tırnova, Hezargrad, Niğbolu'da yoğun bir şekilde yaşarlardı. Fakat bir mühimme belgesinde Tanrıdağı Yörüklerinde Eşkinci Ocağı'nın bulunduğunu bildirir. 1543'te Tanrıdağı Yörüklerinin altmışı Gümülcine'de, elli sekizi Yence-i Karasu'da, kırk altısı Yenice-i Kızılağaç'ta, otuz üçü Drama'da, otuz ikisi Varna'da, on beşi Silistre'de, on üçü Tırnova'da, on ikisi Şumnu'da, kalanları da Bulgaristan'ın diğer yerlerinde yaşamaktaydı. Bunların eşkinci (savaşa katılan) ve yamaklarının toplamı 1584 - 1591 yıllarında 16 855 kişi idi. Tanrıdağı Yörüklerinin bütün nüfusunun 100 000 olduğu tahmin edilmiştir.

Tanrıdağı Yörüklerinin

en çok yoğunluk gösterdiği yer ise Gümülcine ve Yenice Karasu civarıdır. O dönemde Gümülcine'ye bağlı köy sayısı 200'dür. 1586 - 1591'de çeribaşılar (alay beyi) 15 mıntıkada 47 tanedir.

Türk halklarında sonradan göçtükleri yerlere eski vatanlarındaki dağ, ırmak, göl adlarını verdikleri bilinen bir niteliktir. Bu cümleden olarak Orta Asya'daki maruf Tanrı Dağlarının adını da batıya doğru göçleri sırasında birçok yerlere vermişlerdir. Anadolu'da değişik yerlerde Tanrıdağı, Allahdağı, Allahuekber dağı vardır. Toros Dağları'nda Tanrı Tepesi yer alır. Tanrıdağı - Karagöz dağı İç Anadolu bölgesinde yer almakta olup Sivas iline bağlıdır.

Bu bağlamda Kırcaali ilinin bir ilçesinin adının Karagözler / Çernooçene olması manidardır.

Konya'dan Sivas'a değin uzanan bozkırlarda yaşayan Tanrıdağ Türkmenlerine veya Yörüklerine zamanla Atçeken Yörükleri denmiştir. Tanrıdağı Türkmen Yörükleri Oğuz Boyu'nun Bozoklar kolundan olup Gün Han Oğlu Kayı Han neslinden topluluktur. Atçeken ismi çok iyi ve cins atlar yetiştirdiklerinden dolayı verilmiştir. Büyük Selçuklu Devleti, Karamanoğulları Beyliği ordularında görev almışlardır. Selçuklu ve Osmanlı ordularına at yetiştirmişlerdir. Malazgirt zaferinden sonra Süleyman Şah komutasında Anadolu'ya girmişler ve Konya'ya yerleşmişlerdir. Konya'nın fethi ile Konya bozkırlarına yerleşen ilk Türk Yörükleridir. Atçeken aşiretlerine zamanla birçok cemaat ve boy dahil olmuştur.

Batı Trakya ve Rodoplar'a

planlı iskan politikası I. Murad ile Sultan I. Beyazıd'ın tahtta bulunduğu yıllarda başlamış olduğu resmi belgelerle sabittir. Tanrıdağı Yörüklerinin adıyla ilgili önemli bir çalışma Prof. Ayşe KAYAPINAR'ın "Trakya - Doğu Rodop Bölgesinde Alevi - Bektaşi Zaviyeleri" başlıklı makalesidir. Ayşe KAYAPINAR'a göre Tanrıdağ diye adlandırılan yer Doğu Rodoplardır. Bu bölgenin kuzeyini Hasköy, güneyini Gümülcine - Dimotika hattı, batısını Karasu ve doğusunu da

Meriç nehri sınırlandırır. Bu bölge Gazi Murad Hüdavendigar döneminde Osmanlı topraklarına dahil edilmiştir.

Hasköy - Gümülcine - Dimotika üçgeni içinde

günümüze kadar varlığını sürdüren Otman Baba, Yağmur Baba ve Kızıl Deli Sultan adına inşa edilmiş zaviyeler bulunmaktadır. Bu üç zaviyenin oluşturduğu üçgenin Tanrıdağ'da yeraldığı anlaşılmaktadır. XV yüz yıla ait bir Osmanlı tahrir defterinde "Tanrıdağı Arda kenarında Hasköy'e giden yol" şeklinde bir tarif bulunmaktadır. Bütün bu bilgilerin değerlendirilmesi sonucunda

Tanrıdağ Rodop Dağlarının doğu kısmında Dimotika - Gümülcine hattının kuzeyi ile Hasköy'in güneyinde kalan dağ silsilesini kapsadığını söyleyebiliriz. Prof. Ayşe KAYAPINAR'ın bu görüşünü Yörükler konusunda kapsamlı ve çok ciddi bir çalışma yapmış olan Sofya Üniversitesi "Yeni ve Çağdaş Tarih Kürsüsü" baş asistanı Dr. Aleksey KALYONSKİ "Yurutsite" kitabında savunmaktadır.

KALYONSKİ XVI yüz yılın başlarında Yağmur Baba Zaviyesi'nin bazı vakıf topraklarının Tanrıdağ'da bulunduğunu belirtiyor. İngiliz seyyahı Con Konıl'a göre Ortaköy'ün (İvaylovgrad) Yunanca konuşan ahalisi kasabanın dağlarını Tanrıdağ olarak isimlendiriyor (s. 54). KALYONSKİ kitabının 184. sayfasında bölgemizle ilgili bir başka bilgi sunuyor. XVIII yüz yılın 90'lı yıllarında Selanik Konsolosu L.O.F - Bojur,

Ustruma ve Karasu/Mesta ırmaklarının vadilerinden başlayıp Arda boyundan Rodoplar'a çıkan yolu

betimliyor: /Sâr - Drama - Buk - Rudozem - Ardino - Kırcali/ "Yalnız kervanların geçtiği bu yol, sarp ve ormanlarla kaplı, fakat zengin demir madenleri bulunan bir memleketten geçiyor, burasının ahalisi seyrek yerleşmiş, birbirinden uzak köylere dağılmış, fakat savaşçı ruhlu ve çoğu XVI yüzyılın 50'li yıllarında burada birçok Yörük cemaatinin ileri derecede yerleşik yaşama geçtiğini ve köyler oluşturduğunu belirtiyor. Çatak Vadisi'nde (bugünkü Kırcaali Barajı suları altında kalan) altı cemaatin yerleştiği kayıtlıdır. Bu altı cemaatin bazı aileleri/ocak Hallaç Deresi, Mursallar/Mürselce, Tosyalı, Köseler ve Küçük Evren/Viran köy/mahallelere yerleşmiş ya da yerleşiyorlar. Eğridere cemaatı 43 hane, Çatak Vadisi'ndeki cemaatler Mursallar ve Tosyalı'daki iki alt grubu ile 103 hane oluşturuyor. Kilise Deresi / Sirkeli (Tsırkvitsa), Meyvacık Ağacı ve Kürekçi cemaatleri yağcılardan başka yapısında 72, Köseler cemaati ise 53 eşkinci (askerî yükümlülükleri olan Yörük) bulunduruyorlar. Ocakların / hane sayısına bakılırsa bir de babalar, oğullar, kardeşler ve yeğenlerin oluşturduğu alt grupların öne çıktığını hesap edersek bunların kan bağı ile birbirine bağlı soylardan oluşan obalara ayrılmış Yörük boyları olduğu anlaşılıyor. Toprak sahiplerinin 12 çift akçe ödemekle yükümlü oldukları kayda alınmış olup, oranı belirsiz serbest dolaşanlar ise (tarımla uğraşmayanlar) Vakıf yöneticilerine resm-i duhan/tütün vergisi ödüyorlar. Agnamdan (koyun üzerinden alınan vergi) başka değirmen, tarım ürünleri, meyve, arı, ot/saman üzerinden

vergi alındığı kayıtlıdır. Nüfus tahrir defterlerine büyük ölçüde adları kayıtlı yörükler Tanrıdağı Yörüklerinin askeri teşkilatında hizmet ediyorlar.

Mehmet T. GÖKBİLGİN'in kitabında

Gümülcine'ye bağlı Eğridere kazasındaki eşkinci neferlerin

sayısı şöyledir: Köseler ile beraber Postallar - 61, Eğridere - 67, Küçük Viran - 52, Çatak - 21,Sirkeli - 3. Ayrıca Eğridere kazasının nahiye (bucak) merkezleri olan Maşkallı, Küçük Viran, Davutlu, Dolaştır, Hotaşlı / Otaşlı aynı zamanda buralara yerleşen Yörük cemaatlerinin adlarıdır. Yaşlılar Konya'dan geldiğimizi söylerlerdi. Konuştuğumuz Türk ağzı Saruhan / Manisa ve Konya ağızları ile benzer özellikler göstermektedir.

Sen kimlerdensin diye soranlara yanıtım var: Tanrıdağı Türkmen Yörükleri'ndenim.

KAYNAKÇA:

1. *Rumeli'de Yörükler, Tatarlar ve Evlad-ı Fatihan, Mehmet T. GÖKBİLGİN*
2. *Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler, Cevdet TÜRKAY*
3. *Yurutsite, Dr. Aleksey KALYONSKİ*
4. *Trakya - Doğu Rodoplar Bölgesinde Alevi - Bektaşi Zaviyeleri, Prof. Ayşe KAYAPINAR*
5. *Yörükler - İslam Ansiklopedisi, Faruk SÜMER*

MEHMET ŞÜKRÜ ÇAVUŞOĞLU

1948'de Ardino'nun Yabılkovets (Elmalıkebir) köyünde doğdu. Sofya Üniversitesi'nin Türk Filolojisi Bölümü'nü bitirdi. Doğup yetiştiği yörede öğretmenlik yaptı. Bir süre inşaatlarda çalıştı. Zorunlu göçle gittiği Türkiye'de Bursa'ya yerleşti. Uzun yıllar Bursa'nın Karacabey ve Nilüfer ilçelerinde Türkçe Öğretmenliği yapıp 2012'de emekliye ayrıldı.

Allığını Soyunurken Kavaklar (1998), Dünya Durdukça Durasın (2014) ve Balkan Senfonisi (2018) adlı üç şiir kitabıyla Bulgaristan Türklerinin Şiirinden Örnekler (2016) başlıklı bir de derleme yayımladı.

Araştırmacı şair Mehmet Çavuşoğlu, Bursa Yazın Derneği üyesidir.

Halit Aliosman DAĞLI
DÜNYA YOLU

“Ne var, ne yok memlekette?”
Ali bilgiç bilgiç anlatmaya başladı:
“İyilik hoşluk, sadece Sali imamın keyfi yok bu sıra...”
“Hayrola, nesi var?”
“Yumsun, kıpsın İrfan agamı görmesin, aksakallı çenesi tir tir titriyor sıtmalı gibi...”
Aslında İrfan agamı ben de tanırım. Boriyeva maden ocaklarından pensiyaya çıkmıştı geçen sene. İri yapılı, pehlivan gibi güçlü kuvvetli bir adamdır hem de. Eskiden, düğünde, bayramda ocağı karıştırmaya yeltenen olursa, İrfan agam kapıda görünüverir, kalın kalın öksürüverirdi bir, tamam, ocaklar hemen düşerdi. Hattâ bir defasında gelin alıcılarla kız evi tarafları işi azıtmışlardı da İrfan agam on senelik meşe fidanını cümle alem önünde köküyle sökmüş, “bunu görüyor musunuz, kıçınıza kıçınıza bir girişirsem” demişti. Aslında girişmeye ne hacet, onu öyle ağacı çıkarırken görünce, nefesleri kesilmişti zatı. Öbür türlü kediyi sütten kovmaz, küçükle küçük, büyükle büyük olurdu. Ama şimdiki suçu köyün yaşlılarını “yoldan çıkarmış”, Sali imamın sinirlerinde keman çalmıştı.
“Ne haltlar etmiş İrfan agam?”
“Bırak bırak, Sali imam cin ifrit kesildi iyice...”
Geçen yaz içinde olmuş olanlar. Bir gün öğle sırası bir “Volga” görünmüş dağ yolunda. Yahu, bizim bu yere kamyon çıkar, ama taksi geldiği yoktu, bu ne ola? Demişler de yürümüşler yol boyuna. Gele gele gelmiş, önlerinde durmuş ki, bizim İrfan aga otuziki dişi meydanda oturup durur. Arabanın içi de paketle dolu. Bir de televizor var “Sofiya” markalı. İnsanlar şaşmışlar, şaşmışlar ya, karısı Hazel yenge aklını oynatacakmış az daha. Derken İrfan agam ağzı kulağında inmiş taksiden.
“Beri bakın, demiş, bu günden öte İrfan aganız hükümet sofrasından hazır yiyecek, pensioner oldu İrfan aganız. Her ay postacı kapıya dayanacak üç yüz yirmi iki levayı avucuma tıngır tıngır sayacak...”
“Çok para yahu İrfan aga...”
“Aaa siz orasına karışmayın, hükümet işini bilir. Şu bagajı indirelim, yardım edin bakalım, arkadaşlar bir yığın hediye almışlar, akşama buyurun, ötesini anlatırım...”
Bütün mahalle halkı o gece sabahlara diri çıkmış. İyi ama İrfan agamın başına başka işler esmiş bu sırada. Evin yanıbaşındaki odayı misafir, muhabbet odası yapacak yarından öte. Yeni televizoru bir köşeye koyacak, kahve çay düzeni tedarik edecek, yaşlıları, pensionerleri istedikleri zaman burada ağırlayacak. Hatta ertesi gün gitmiş düşüncesini muhtarla, partiya sekretarıyle de paylaşmış. Olur, demişler onlar da. Yardıma ihtiyaç varsa, arkandayız, demişler. Ordan burdan gazete, degi de aramış bulmuş, düzmüş dayamış. Gelenler, ister gazete okusun, ister televizya izlesin, ister kahve, ister çay içsin, burada uzun zaman eğlenmeye, rahat zaman geçirmeye başlamışlar. İyi ama

bütün köyde duyulmuş bu işler. Akşamları cami odasına toplanan beş on ihtiyarın da pireleri kıpırdanmaya başlamış bir yandan. Yahu, gidip bakalım ne işse, İrfan pensionerlere klup açmış galiba, diye fısıldanmaya başlamışlar aralarında. Ve derken de bu akşam bir kişi, yarın iki, Sali imam tekkede derviş misali kalıvermiş yalnızbaşına. Kızmış, köpürmüş mü, geç önüne geçebilirsen! Adamı ne ev tutuyor, ne mescit. Görmüş, bakmış ki olmayacak, bir gün kuyruğunu kısarak usulla sokulmuş o da İrfan agamın yanına. Hoş beş etmişler neyse, alıp başını gideceği zaman ünlerini salıvermiş:
“Abe İrfan, demiş, valla seni aklı başında adam bilirdim, şaşarım valla, paran varsa çeşme yaptır, köprü yaptır, hayır duasını al insanların, sen gene toplarsın onları bir araya, dır dır konuşur dururlar, bu kakavitlerden ne beklersin bilmem...”
“Benim kapım her gelene açık, herkes gelsin, üç beş laf ederiz, eğleniriz şurda...”
Sali imamın sakalı tir tir titremiş yeniden.
“Açık emme, unutma bir de ahret yolu var, yaşlı insanları bari unutma...”
O zaman İrfan agam da biraz biberlenmiş. Şurda betten benizden geçmiş biri için meşe fidanı sökecek değil köküyle tabii. Sadece eskiden olduğu gibi babayiğitçe öksürmüş de:
“Beri bak Sali imam, demiş, biz o yoldan çoktan geçtik, bizim yolumuz dünya yolu, başka yol...”
Sali imam “tüh ba, tüh ba” diyerek ve üst çenesindeki üç tane sağlam dişiyle alt dudağını geveleyerek bastonunu kavradığı gibi tozatmış ortalığı. O gün bu gün mescit odasında yalnız başına oturuyor, derdi düşüncesi de hep İrfan agam, ah şu İrfan, ah şu İrfan diyor da ağzında ot bitiyor.
Hemşerim Ali, böyle dizdi döktü de lafını bağlattı:
“İrfan agam gibisi var mı?! Bizi bırak da, ihtiyarları kurtardı cami odasından ele güne kattı...”
Bir şey demedim, ne dersin, eninde sonunda dünya yolu yol birader, Sali imam geçsin seçtiği ahiret yolunca tek başına, kızmaya köpürmeye gerek var mı?
1978

● Halit Aliosamn Dağlı Rodop dağlarının evladıdır. Ardino doğumludur. Ama Ardino’da doğmak, doğuştan bir ayrıcalık, ya da üstünlük vermez insana. Doğduğu yeri sevmek de marifet sayılmaz. Önemli olan, insanın doğduğu yer için ne yaptığıdır. Halit Aliosman Dağlı doğduğu yeri yücelten kişilerden biridir. Gazetecilikte, yazarlıkta yarım yüzyıl boyunca verdiği emekte, Ardino’ya değer katmıştır.

Nahit KAYABAŞI
Bursa

Найде ФЕРХАДОВА

СТРАНИЦИ ОТ МОЕТО ВРЕМЕ

Това преходно време

Когато си в активната си възраст, имаш чувството, че светът се върти около теб. Свързан си с много хора, имаш отношение към толкова неща! Зависиш от другите, те също зависят от теб.

Слезеш ли от тази сцена, много скоро започваш да усещаш как широкият свят се стеснява и стеснява. По-нататък - почти се затваря: в семейството, в кръга на най-близките, на родните, и на немного приятели. Сред тях особено са ти скъпи малцината от най-ранните ти години. Другите са измежду тези, с които те е свързвала работата, с които си споделял отговорности за важни неща от живота.

В тази своя запазена среда чуваш често, а и сам използваш израза „по наше време“. То не е било „наше“ в смисъла, който самозваните демократи след 10 ноември 1989 г. вложиха в рефрена си „Времето е наше!“, с другите е свършено.

Ние не бяхме си го избрали, нито обсебили. Бяхме родени, учихме, мечтаехме и работихме през 45-те години на социализма...

Пред очите ни, и с личното ни участие, с труда на милиони български граждани, израсна една нова България - със солидна материално-техническа база, с безспорни постижения в науката и културата.

За съжаление още в първата половина на 80-те години на миналия век започна да се чувства напрежение в обществото. Държавният социализъм изчерпваше капацитета си за растеж. Все по-очевиден ставаше дефицитът на потребителски стоки и услуги. В същото време привилегиите (на едни, за сметка на други) не само не се ограничаваха, но се и увеличаваха.

Оправданията с клишета като „грешки на растежа“, „малката правда“ повече не работеха. Известните „маньоври“ на Т. Живков да използва за бушон поредната жертва от високия ешелон на властта вече нямаха ефект.

Накрая бе свален самият той. Документалните кадри от пленума на ЦК на БКП от 10 ноември 1989 г. са увековечили гледката на метаморфозата от всемогъществото в крушението.

Не съм ползвала архивен материал и не съм се придържала към точен хронологичен ред и жанрови рамки. Разказах избирателно - за онова от моето време, което се е съхранило в съзнанието и сърцето ми. Без претенции за последна инстанция на истината. Надявам се това да е един правдив щрих от неговия сложен и многолик образ.

Огромната част от обществото посрещна с бурна радост тази промяна като възможност за установяване на демократични промени в страната.

Само че, и след три десетилетия, продължаваме да се намираме в безкрайния преход. Забогатя една малка част, а милиони хора изпаднаха в унизителна бедност. Настъпи дивият капитализъм, който по варварски се разпореди с унаследените материални и духовни ценности...

Три учебни години в Климатична гимназия - Ардино

Отново на училище. Но вече в другата позиция - на учителя. В Климатична гимназия - Ардино, преподавах от V до XI клас, всеки се състоеше от една паралелка, за деца със здравословни проблеми. Затруднявах се с изготвяне на разпределение на учебния план, със задачите на класния ръководител, в работата с родителите.

Повечето в колектива бяхме млади учители. В него беше и опитната историчка **Райна Йовчева.** С нея е свързан първият момент на стъпването ми в училището, в първия учебен ден. Беше ме посрещнала на входа, широко усмихната, с въпроса: „Колежката по руски език? Добре дошла!“

Можех да се възползвам от тетрадките ѝ с разпределение на учебния материал, беше преподавала доста време руски език в основния курс. А на уроците ѝ по история влизах, когато пожелая. Тя превръщаше далечни или поблизки събития в живи картини, без да се изгубва във фактическия материал. Но ме впечатляваше най-силно с информираността си за здравословното състояние на всеки свой ученик. Лично следеше за спазването на лечебните им предписания.

Аз търсех помощта ? и тя ми я даваше. Правеше го и за други млади колеги, ако поискат това. А на педагогическите съвети не спестяваше грешките и криволиците на никого, включително и на директора.

Беше професионалист и педагог по призвание.

По-късно срещнах и много други хора като нея...

През тия години все съм си мислила, че ще си отидем в моя роден край. Бях попаднала точно в Ардино по чисто житейски обстоятелства - съпругът ми, млад специалист-лекар, беше разпределен тук. Бяхме се устроили доста добре битово. В малкия град беше по своему уютно... А най-важното беше, че в работата си ставах по-самоуверена и на място...

Пътят към номенклатурата

Моето поколение от ранна възраст усвоихме образеца за автобиография (-която се изискваше винаги, когато кандидатстваш за някъде). Започвахме задължително така:

на стр. 12

от стр. 11

роден/а на ..., в ..., и веднага - произхождам от еди-какво си семейство. Не дай си Боже, да си син/дъщеря на бивш богаташ, полицай, царски офицер, кулак и т.н. - сто процента си отрязан от пътя във ВУЗ или за работа в престижно учреждение, институт. Т.нар. класово-партиен подход особено важеше в по-ранните години на новия строй...

Плюс към моя актив беше рядко срещаният случай - дете на активен борец против фашизма и капитализма, за какъвто бе признат баща ми. Малко бяха хора из средите на българските турци, участвали в съпротивителното движение. Обяснението е свързано с икономическото и политическото им положение и затвореността на средата...

През ранния социализъм политиката към малцинствата е много искрена и насочена към издигане на образователното и културното им ниво. В средните специални и във висшите учебни заведения се приемат с предимство много млади хора от смесените райони. Отделно от това се откриват турски педагогически училища, специалност Турски език и литература в Софийския университет. В Южна и Северна България се създават турски естрадни театри. Издават се в. „Йени ъшък“ и списание „Йени хаят“ - органи на ЦК на БКП. В редица окръзи със смесено население се издават вестници или страници на турски език. В редакциите се привличат кадри от всички райони на страната. Издават се книги на турски език.

Тази политика изиграва двояка роля. От една страна, осигурява обхват и ниво на културата за българските турци, но, от друга, води до обособяване и откъснатост от другата част на българския народ. Прави ги податливи на влияние от Турция. Не закъсняват изводите за сериозни отклонения в класово-партийния подход. През 1969 г. е прието решение на Политбюро за приобщаване на българските турци в строителството на социализма.

Такава е, **неравна и противоречива**, политиката на БКП с българските турци. Отчитат се грешки, допускат се нови грешки, и т.н. Идва голямата и фаталната от тях: смяната на имената, наречена като по ирония „възродителен процес“.

Лично за себе си, за своята определеност, не съм имала никога колебания. Но живях и работих сред хора с други, по-различни възприятия, трябваше да ги разбирам...

Отново в Ардино (1976 - 1979)

Беше 1976 година, навсякъде се заговори, че секретарят на ГК на БКП по идеологията в Ардино Садетин Садетинов е освободен от работа за несъгласие с водената политика, по негово искане. Поне на мен не ми стана ясно нито тогава, нито по-късно с какво точно не е съгласен. Сега той самият беше изпаднал в положението на някои хора от интелигенцията, които е съдил за отклоняване от партийната линия.

Помнех случай от времето, когато бях учителка в Климатична гимназия, с поета Шахин Мустафов. За изповяданото в новата му стихосбирка, издадена на турски език, беше заподозрян в идеологически грехове. Станал бил проводник на турския буржоазен национализъм. Беше талантлив поет, и ако бе посипал косите си с пепел, можеше да му се размине. Той не го направи, загуби мястото си на начален учител. Оставаше му перспективата нова родина - Турция. И един ден наистина се изсели. А ардинци: поети, учители, обикновени хора, имат едно характерно качество - те много обичат родното си място.

Ставащото в онова време в Ардино не ми е било безразлично, но аз си имах моите задачи в културата, Садетинов бе грижа на други. Щеше да отшуми и това, щяха да възникнат нови проблеми. Но не мина много време, и ме извикаха при Първия секретар на ОК Георги Петров. Той ми каза, че трябва да приема ново партийно поръчение - за Ардино.

Никак не бях подготвена за този вариант. Позовах се на семейно-битовата причина и се опитах да откажа, като същевременно благодарих за доверието. Отговорът беше, че ние сме **войници на Партията.**

Както и да е, заминах. Получих и една препоръка (предупреждение?): да не ревизирам предшественика си Марко Пачев, десетилетия Първи на ГК. Откровено казано, странната „препоръка“ по-скоро ме заинтригува. Без нея дори нямаше да се сетя за никакви ревизии. За първи път се замислих за добро ли е, или обратно, да се задържиш дълго време на едно и също началническо място, дали опитът ти помага да си по-ефективен, или е рутина, която притъпява сетивата ти... Очевидно се е справял със спуснатите задачи за тютюна, събранията, кадрите. Бе направил, каквото и колкото е могъл. Беше застойното брежневско време, когато нищо особено не се случваше, в Ардино - също. Със сигурност този човек не е бил конфликтен и отмъстителен. Навярно и това е било от значение за шефското му дълголетие...

Разбирах, че хората са си свикнали в коловоза, а промяната е една неизвестност. Може да бъде и така, и така. Трябваше да започна отнякъде. С хора, които са работили досега, но и други, които са били пò встрани... Слабо познавах ръководителите на стопанските органи и организации, трябваше да компенсирам. За десетилетието, в което отсъствах от Ардино, в неговия обществен живот бяха навлезли доста млади хора, включително мои бивши ученици. Младите и образовани хора носеха енергия, от която обществото имаше нужда и можеше само да спечели. Основните кадри бяха опитни и отговорни хора, продължавахме заедно.

За мен беше много важно по-скоро да се запозная със състоянието на първичните партийни организации и кадрите по места. Селските работи опираха до три фигури - партийния секретар, кмета и бригадира на ТКЗС. За кратко време посетих почти всички села и големи трудови колективи. Както и се очакваше, проблеми имаше навсякъде... Мисля, че конкретните контакти дадоха резултати на много места. Най-запомнящият се пример си остава с електрифицирането на недостъпното за наземни транспортни средства село Латинка. Стълбове за тока се доставяха по въздуха - от хеликоптер, един по един. Местните мъже ги поемаха, а на въжето за обратно завързваха тава с родопски специалитети - къпана баница, поздрав за екипажа. Най-сетне социализмът светна и в Латинка, 1977 г.

Но не само токът и хлябът интересуваха хората. Дори и тогава, когато видимо всичко изглеждаше спокойно, сред населението все тегнеше някакъв страх от евентуални превратности. Дали се дължеше на невидимата машина на идеологическата диверсия, или беше някакво шесто чувство? Все едно, този страх си съществуваше.

Както внезапно бях дошла в Ардино, така внезапно си и тръгнах през 1979 г. Делели са ни само пет-шест години от „възродителния процес“, който попари всички добри намерения и уверения.

Из „От Дунава до Родопа“

Протокол №8

Р Е Ш Е Н И Я

на Общински съвет - Ардино, приети на заседание, проведено на 18 юни 2020 г.

Р Е Ш Е Н И Е № 90

Общински съвет - Ардино:

1. Приема уточнения годишен план по бюджета на община Ардино за 2019 г., както следва:

1.1. По прихода в размер на 14 570 250 лв. в т.ч. за ДД - 6 681 880 лв. и МД - 7 888 370 лв.

1.2. По разхода в размер на 14 570 250 лв. в т.ч. за ДД - 6 681 880 лв., МД - 7 778 370 лв. и дофинансиране в делегираните от държавата дейности с местни приходи - 110 000 лв.

2. Приема отчета за изпълнение на бюджета на община Ардино за 2019 г., както следва:

2.1. По прихода в размер на 12 381 520 лв. в т.ч. за ДД - 6 378 275лв. и МД - 6 003 245 лв.

2.2. По разхода в размер на 12 381 520 лв, в т.ч. за ДД - 6 378 275лв., МД - 5 898 361лв. и в дофинансиране в делегираните от държавата дейности с местни приходи - 104 884 лв.

2.2.1. План и отчет за изразходваните средства за капиталови разходи за 2019 г.

3. Приема отчета за изпълнението на сметките за средства от Европейския съюз за 2019 г.

4. Приема отчета за състоянието на общинския дълг за 2019 г.

Р Е Ш Е Н И Е № 91

1. Одобрява предложението на кмета на общината за кандидатстване на община Ардино пред СНЦ „МИГ Ардино - Джебел" по процедура BG06RDNP001-19.387 - МИГ Ардино - Джебел - мярка 7.5. „Подкрепа за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура" от Стратегия за водено от общностите местно развитие с проект „Изграждане, оборудване и обзавеждане на Туристически информационен център в гр. Ардино".

2. Упълномощава кмета на общината да предприеме всички необходими мерки по изготвяне и внасяне на необходимите документи по изискванията на Стратегия за водено от общностите местно развитие.

3. Потвърждава, че всички дейности по проект „Изграждане, оборудване и обзавеждане на Туристически информационен център в гр. Ардино" съответстват на приоритетите на Плана за развитие на община Ардино през периода 2014 - 2020 г.

Р Е Ш Е Н И Е № 92

1. Упълномощава кмета на община Ардино да подпише Запис на заповед, без протест и без разноски, платима на предявяване в полза на ДФ „Земеделие" в размер на 9 574,18 лв. за обезпечаване на 100 % от размера на финансиране на разходи за ДДС върху заявения размер на авансово плащане (47 870,90 лв.) по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG06RDNP001-7.007-0067-C01 от 08.05.2019 г. по подмярка 7.2 „Инвестиции за създаването или разширяването на всички видове по мащаби инфраструктура на мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони" за проект „Реконструкция, оборудване и обзавеждане на спортна инфраструктура на територията на община Ардино", сключен между община Ардино и ДФ „Земеделие".

2. Възлага на кмета на община Ардино да подготви необходимите документи за получаване на авансовото плащане по договор № BG06RDNP001-7.007-0067-C01 от 08.05.2019 г. и да ги представи пред ДФ „Земеделие".

Р Е Ш Е Н И Е № 93

1. Упълномощава кмета на община Ардино да подпише Запис на заповед, без протест и без разноски, платима на предявяване в полза на ДФ „Земеделие" в размер на 47 870,90 лв. за обезпечаване на 100 % от заявения размер на авансово плащане по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG06RDNP001-7.007-0067-C01 от 08.05.2019 г. по подмярка 7.2 „Инвестиции за създаването или разширяването на всички видове по мащаби инфраструктура на мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони" за проект „Реконструкция, оборудване и обзавеждане на спортна инфраструктура на територията на община Ардино", сключен между община Ардино и ДФ „Земеделие".

2. Възлага на кмета на община Ардино да подготви необходимите документи за получаване на авансовото плащане по договор № BG06RDNP001-7.007-0067-C01 от 08.05.2019 г. и да ги представи пред ДФ „Земеделие".

Р Е Ш Е Н И Е № 94

Дава съгласие:

I. 1. Да се преобразува детска градина „Брезичка" - Ардино, чрез разделяне на групата в с. Горно Прахово в самостоятелна институция в системата на предучилищното и училищното образование като ДГ „Дъга" в с. Горно Прахово, с адрес: с. Горно Прахово, ул. „Първа", считано от 1 август 2020 г.

2. Брой на децата - 12.

3. На обхванатите деца от закритите детски градини в селата Башево, Чернигово, Долно Прахово, Дедино, Третак, Търна, Млечино, Богатино, Хромица и Червена скала се осигурява транспорт, съгласно утвърдената транспортна схема на община Ардино.

4. Наличният инвентар и сградният фонд на групата в с. Горно Прахово да се приемат и
стопанисват от ДГ „Дъга" в с. Горно Прахово.

5. Числеността на персонала на ДГ „Дъга" - с. Горно Прахово да се определи съгласно разпоредбите на Наредба № 4 от 20.04.2017 г. на МОН за нормиране и заплащане на труда.

6. Трудовоправните отношения с персонала на групите в с. Горно Прахово да се уредят при условията и реда на чл. 91 и чл. 123 от Кодекса на труда;

7. Документацията на групите в с. Горно Прахово да се приеме и съхранява в детска градина „Дъга" - с. Горно Прахово;

8. Кметът на община Ардино да извърши всички последващи правни и фактически действия по настоящото решение.

II. 1. Да се преобразува детска градина „Мир" - с. Бял извор, чрез разделяне на групата в с. Жълтуша в самостоятелна институция в системата на предучилищното и училищното образование като ДГ „Радост" - с. Жълтуша, с адрес: с. Жълтуша, община Ардино, считано от 1 август 2020 г.

2. Брой на децата - 12.

на стр. 14

от стр. 13

3. На обхванатите деца от закритите детски градини в селата Седларци, Гарване, Главник, Еньовче се осигурява транспорт, съгласно утвърдената транспортна схема на община Ардино.
4. Наличният инвентар и сградният фонд на групата в с. Жълтуша да се приемат и
стопанисват от ДГ „Радост“ - с. Жълтуша.
5. Числеността на персонала на ДГ „Радост“ - с. Жълтуша да се определи съгласно разпоредбите на Наредба № 4 от 20.04.2017 г. на МОН за нормиране и заплащане на труда.
6. Трудовоправните отношения с персонала на групите в с. Жълтуша да се уредят при условията и реда на чл. 91 и чл. 123 от Кодекса на труда.
7. Документацията на групите в с. Жълтуша да се приеме и съхранява в детска градина „Радост“ - с Жълтуша.
8. Кметът на община Ардино да извърши всички последващи правни и фактически действия по настоящото решение.

Р Е Ш Е Н И Е № 95
I. Актуализира приетата с Решение ?38 от 10.02.2020 година на Общински съвет - Ардино програма за придобиване, управление и разпореждане с имоти - общинска собственост, като включва в списъка следния имот:
1. Урегулиран поземлен имот III, с площ 546 кв.м., находящ се в землището на с. Синчец, ведно с изградената върху него помощна сграда, дървена барака - представляваща едноетажна полумасивна сграда със застроена площ 152 кв.м.

Р Е Ш Е Н И Е № 96
I. Актуализира приетата с Решение ?38 от 10.02.2020 година на Общински съвет -Ардино програма за придобиване, управление и разпореждане с имоти - общинска собственост, като включва в списъка следния имот:
1. Урегулиран поземлен имот II от кв. 79, с площ 646 кв.м., находящ се в землището на гр. Ардино, кв. „Къпина“.

Р Е Ш Е Н И Е № 97
I. Открива процедура за продажба на имот, частна общинска собственост, както следва:
1. Урегулиран поземлен имот III, с площ 546 кв.м., находящ се в землището на с. Синчец, ведно с изградената върху него помощна сграда, дървена барака - представляваща едноетажна полумасивна сграда със застроена площ 152 кв.м.
II. Кметът на община Ардино да възложи на лицензиран оценител изготвянето на оценка за имота по т. I.

Р Е Ш Е Н И Е № 98
I. Открива процедура за продажба на имот, частна общинска собственост, както следва:
1. Урегулиран поземлен имот II от кв. 79, с площ 646 кв.м., находящ се в землището на гр. Ардино, кв. „Къпина“.
II. Кметът на община Ардино да възложи на лицензиран оценител изготвянето на оценка за имота по т. I.

Р Е Ш Е Н И Е № 99
1. Открива процедура за провеждане на търг с явно наддаване за отдаване под наем на земя от общински поземлен фонд за срок от 5 години, за ползване по предназначение:
• Поземлен имот с идентификатор 62894.10.382, с. Родопско, м. Чандър тарла. Първоначална годишна наемна цена - 119.50 лв.
• Поземлен имот с идентификатор 62894.10.389, с. Родопско, м. Авлу алтъ. Първоначална годишна наемна цена - 58.55 лв.
• Поземлен имот с идентификатор 62894.10.363, с. Родопско, м. Авлу алтъ. Първоначална годишна наемна цена - 67.25 лв.
• Поземлен имот с идентификатор 73732.10.654, с. Търносливка. Първоначална годишна наемна цена - 43.33 лв.
• Поземлен имот с идентификатор 73732.10.383, с. Търносливка. Първоначална годишна наемна цена - 93.48 лв.
• Поземлен имот с идентификатор 73732.10.191, с. Търносливка. Първоначална годишна наемна цена - 73.50 лв.
2. Упълномощава кмета на общината да организира подготовката и провеждането на търга и да сключи договор за наем със спечелилия търга участник.

Р Е Ш Е Н И Е № 100
1. Открива процедура за провеждане на търг с явно наддаване за отдаване под наем на земя от общински поземлен фонд, за срок от 10 години, за ползване по предназначение:
• Поземлен имот с идентификатор 39952.11.112, с. Кроячево, м. Аркалтъ. Първоначална годишна наемна цена - 32.05 лв.
2. Упълномощава кмета на общината да организира подготовката и провеждането на търга и да сключи договори за наем със спечелилите търга.

Р Е Ш Е Н И Е № 101
1. Открива процедура за провеждане на търг с явно наддаване за отдаване под наем на терен - общинска собственост, както следва:
• Терен, находящ се на ул. „Бреза“ в гр. Ардино, с площ 50 кв.м. за поставяне на преместваемо съоръжение (две клетки) за разкриване автомивка на самообслужване за срок от 3 години. Първоначална месечна наемна цена - 60.00 лв. без ДДС.
2. Упълномощава кмета на общината да сключи договори за наем със спечелилите търга.

Р Е Ш Е Н И Е № 102
1. Открива процедура за провеждане на търг с явно наддаване за отдаване под наем на части от имоти - частна общинска собственост, както следва:
• Общинско нежилищно помещение (магазин за промишлени стоки), находящо се на общински пазар - Ардино, за срок от 3 години. Първоначална месечна наемна цена - 82.50 лв. без ДДС.
2. Упълномощава кмета на общината да сключи договор за наем със спечелилия търга.

Р Е Ш Е Н И Е № 103
1. Дава съгласие за удължаване срока на договорите за наем на общински нежилищни помещения за срок от една година, на наемателите, както следва:
• Договор № 9 от 01.07.2011 г. за наем на общинско нежилищно помещение, находящо се в сградата на кметство Жълтуша, при месечна наемна цена 30.00 лв. без ДДС, считано до 30.06.2021 г.
• Договор № 5 от 01.07.2016 г. за наем на общинско нежилищно помещение, находящо се в сградата на кметство Бял извор, при месечна наемна цена 70.73 лв. без ДДС, считано до 30.06.2021 г.
2. Упълномощава кмета на общината да сключи анекси към договорите за наем.

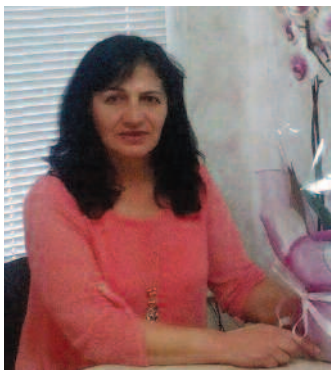
Р Е Ш Е Н И Е № 104
1. Дава съгласие за удължаване на срока на договор № 5 от 01.07.2015 г. за наем на общински терен, находящ се централната част на гр. Ардино, при месечна наемна цена 30.00 лв. без ДДС, считано до 30.06.2021 г.
2. Упълномощава кмета на общината да сключи анекс към съответния договор за наем.

Сезгин БАЙРАМ
Председател

*С пълните текстове на решенията можете да се запознаете в сайта на Община Ардино - **www.ardino.bg***

Кметът МЮМЮН, директор на детска градина „Брезичка“:

ДЕЦАТА СВОБОДНО РАЗВИВАТ УМЕНИЯ, РАСТАТ ЗДРАВИ И ЩАСТЛИВИ

Ардинската детска градина „Брезичка“ е съвременна детска градина, открита през 1986 година. Функционира с 4 групи, като едната е филиална в с. Горно Прахово. Дейността на детската градина се осъществява от 18-членен педагогически, здравен и помощен персонал. Изпитаните във времето традиции и стил на работа гарантират ефективна възпитателно-образователна дейност в „Брезичка“. В своя втори дом децата съхраняват индивидуалността си, свободно развиват умения, растат здрави и щастливи.

Възпитаваме нашите питомци в дух на дружелюбие, приобщаваме ги към общочовешките ценности.

Основната ни цел е да надграждаме иновационната образователна среда за достъп и равен шанс за предучилищно възпитание на всички деца.

В унисон с противоепидемичните мерки обновихме двора на детското заведение, освежихме всички люлки, пързалки и катерушки.

ГАТАНКА

С пръстче сочи малкото дете
и говори с тъничко гласче:
Ей, ти, буболече със крилца,
пак ли тука долетя?

Ту кацаш, ту летиш навред,
чудно, после правиш мед!
Чуй ти, мъничко другарче,
в ръката си държа глухарче!

Кацни на него, почини си,
сокче сладичко пийни си!
Но ужилиш ли ме, знай, тогаз
ще се разплача аз на глас.

Е, познахте ли? Коя е тя?
Отговорът е: - Пчела.

ПОЗДРАВ

Казва весело детето:
- Днес се хванах на хорцето.
Учителки, майки и деца
направихме голяма веселба.

Поздрав пращам ти сега
от градинката ни „Светлина“
не съм малка, не на три,
скоро аз ще съм на че-ти-ри!

Кака вече съм дори
на децата малки, разбери!
Утешавам ги, играя с тях,
разбирам ги - и аз такава бях.

Алина СЕМЕРДЖИЕВА

Думите вълнуват, примерите увличат.

Hacko БОРИСОВ

АРДИНО Е КЪСЧЕ ОТ РАЯ

Да, Ардино е късче от Рая! Утрините са хладни, но топлината на хората стопява всеки хлад.

Там можеш да срещнеш републикански шампиони по тенис на маса и да изпиеш турското си кафе със Саффет Ерен - поет от световна величина.

В Ардино Гюнер може да те покани за снимка, която на минутата можеш да видиш във Фейсбук, впоследствие и във вестник „Ардински глас“.

В махала Гарване вирeят най-вкусните краставици, а телешкото при бай Расим е не просто ястие, а пир за сетивата.

В Ардино Ахмед може да те почерпи баничка, ако не ти достигат стотинки, а хлябът и лютите чушки в кръчмите са бонус към първата ракия.

В Синчец вирeят хубави дюли и отрудени ръце правят още по-хубаво сладко от тях.

Зимата до Боровица се стига трудно през преспите, но когато те посрещнат с чай и мекици, душата се сгрява, сякаш напук на вънкашния студ.

На площада в Ардино може да се видят надписи Bayramınız Kutlu Olsun и Честит 24-ти май, поставени един до друг. Там камбаната на Църквата и Езанът на имама не смущават ничий слух.

Всички боядисват яйца за Великден и правят тежки баклави за Шекер Байрама.

В Ардино къпаната баница, родопската песен и турската реч са ежедневие, което не гневи, изморява и смущава никого. Там хората са разбрали една много простичка истина - това, че животът е труден, не означава, че не може да е красив... А прекрасната природа е намигването, което Бог е направил на хората по тези места...

РОЖДЕН ДЕН

ОБЩИНА АРДИНО
ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН РЕШАТ АЙДЪН

„От името на ръководството на община Ардино ви поздравяваме най-сърдечно по случай Седемдесет и четвъртия ви рожден ден. Приемете нашите пожелания за крепко здраве, щастие и семейно благополучие! Нека още дълги години да ни радвате с вашите човешки добродетели и голямо сърце, отворено за всички ардинци!“

Из поздравителния адрес на двамата общински ръководители, изпратен до Решат АЙДЪН, носител на званието „Почетен гражданин на Ардино“.

Худ. Вилдан ЮЗКАН, Бурса. Изоставена изселническа къща

Хусни ЮМЕР от Ардино нарисува със спрей... Дяволския мост!

АРДИНСКИ ГЛАС
РАЗПРОСТРАНЯВА СЕ БЕЗПЛАТНО!

Отг. редактор: Саффет ЕРЕН
Репортер: Гюнер ШЮКРИ
Редакционен съвет

„Ардински глас“ е месечно двуезично издание на Общинска администрация и Общински съвет - Ардино
Координати за връзка с редакцията:
6750 Ардино, ул. „Бели брези“ № 29 • e-mail: ardino@abv.bg